

Austatud lugeja!

Heameel on tuua teie ette taas kord üks väga sisukas Juridica number. Selles on muuhulgas kaks artiklit mittevaralise kahju hüvitamisest, üks seoses au teotamise ja teine liiklusõnnetuse põhjustamisega (konkreetselt vastutuskindlustusega).

Kindlustusest ja vastutusest otsustasin sel korral kirjutada ka mina. Istusin mõni aeg tagasi ühe advokaadi sünnipäeval, mis peeti kolleegide ringis. Teema, mis väga teravalt üles tõsis, oli järjest leviv tendents esitada oma advokaadi vastu kahjunõue. Olin passiivne kuulaja, kuid meenus ühe Inglismaal praktiseerinud sõbra väide: iga kohtuasi lõppeb siin kindlustuses, sest kaotaja pöördub alati just sinna. Ilmselt oli see mõningane liialdus. Kuid loo moraal oli järgmine: eksimine kuulub tegutsemise juurde ja kahjunõuete esitamisest ei maksa end heidutada. Nende lahendamiseks on kindlustus.

Ka meil on mitte ainult võimalik, vaid lausa kohustuslik oma vastutus kindlustada. Samas sain omal nahal just teada, et kahest Eestis vastavat teenust pakkuvast kindlustuseltsist üks kindlustab pankrotihalduri vastutust vaid seaduses sätestatud kindlustussumma alampiiri ulatuses. Teise pakkumine pani aga kukalt kratsima. Tekib küsimus, kas maksta oma käibest (!) 7,5% kindlustusele on palju või vähe. Lohutuseks olgu öeldud, et õnneks oleme Euroopa Liidus ja variante oma vastutus kindlustada on siiski rohkem kui kaks.

Kindlustussumma alampiir advokaadil, notaril ja pankrotihalduril on 63 910 eurot, täituritel aga 200 000 eurot juhtumi kohta. Tähelepanelik õigusmaastiku jälgija teab, milliseid initsiaale kannab täiturite alampiiri tõstmise põhjus, kuid mis on eri ametitel eri alampiiri loogika, ärge küsige. Seadus ei keela kindlustada üle alampiiri, kuid nagu öeldud – sellist teenust ei pruugita pakkuda või on see ülemäära kallis. Niisiis: teatud piirist alates tuleb kahju hüvitada meil endil, seda ka vastutuse kindlustatuse korral.

Kuidas eri vabade elukutsete pidajad ise hindavad oma riskide ulatust? Vähemalt seni on eestlaste investeerimislemmikukuks olnud kinnisvara. Tegin väikese katse. Lõin kinnistusraamatu otsingusüsteemi kolm nime igalt viidatud elualalt (advokaadid, notarid, kohtutäiturid, pankrotihaldurid). Püüdsin valiku teha nii, et kaks on teada-tuntud oma valdkonna esindajad, kolmas mitte ehk nii väga. Kinnisvara omas advokaatidest kolm, notaritest kolm, täituritest kaks ja pankrotihalduritest kaks. Ehk siis: iseseisvad ametipidajad ei pelga näidata end kinnisvara omanikena. Samas: mitmel juhul oli väikeses kohas tegutseval inimesel rohkem kinnisvara, kui kuulsal ametivennal pealinnast. Võimalik: jah. Usutav: mitte väga. Eestis asub raha ju teadagi kus.

Loodetavasti kõik me anname endale aru, et oma vigade eest tuleb vastutada. Küsimus on aga selles, mida pidada veaks, mis toob kaasa kahju hüvitamise kohustuse, ning milline on hüvitamiskohustuse ulatus. Notarid, täiturid ja pankrotihaldurid erinevad advokaatidest: riik on delegeerinud neile teatud avalikud ülesanded. Kui enne delegeerimist täitis vastavaid ametiülesandeid ametnik, kelle vastutus on piiratud kuuekordse põhipalgaga, siis pärast delegeerimist vastutab ametikandja saba ja sarvedega. Tõsi – tahtliku rikkumise puhul vastutavad mõlemad viimati nimetatud viisil.

Mõni aeg tagasi öeldi juhatuse liikme vastutuse asjades selgelt välja, et rikkumist ei saa sisustada väga laialt, sest siis ei ole mõistlik inimene enam nõus olema juhatuse liige. Väideti vägagi loogiliselt, et see pärsiks majandust või annaks tööd nn istuvatele presidentidele (Ostap Benderile viidates). Loodetavasti jätkub meil sama tarkust ka vabade elukutsete esindajate puhul. Sest me vajame mõistlikke advokaate, notareid, kohtutäitureid ja pankrotihaldureid.

Katrin Prükk